

ประกาศศูนย์สัตว์ทดลองแห่งชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล
เรื่อง นโยบายความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ศูนย์สัตว์ทดลองแห่งชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล ตระหนักถึงความสำคัญของความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการให้บริการสัตว์ทดลอง การให้บริการสนับสนุนงานวิจัย และการฝึกอบรมวิชาชีพที่เป็นพันธกิจหลักของศูนย์ฯ โดยมุ่งป้องกันความเสี่ยงจากอันตรายทางชีวภาพ สารเคมี กายภาพ และการปฏิบัติงานกับสัตว์ทดลอง เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของบุคลากร ผู้รับบริการ และสิ่งแวดล้อม

อาศัยอำนาจตามข้อ ๕ แห่งประกาศสำนักงานอธิการบดี เรื่อง นโยบายด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน สำนักงานอธิการบดีและสำนักงานสภามหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. ๒๕๖๘ ที่ให้ส่วนงานสามารถกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับภารกิจของส่วนงาน และโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประจำส่วนงานของศูนย์สัตว์ทดลองแห่งชาติ ศูนย์ฯ จึงกำหนดนโยบายความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ความมุ่งมั่นของผู้บริหาร (Leadership Commitment)

ผู้บริหารให้การสนับสนุนด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานอย่างเต็มที่ ทั้งในด้านนโยบาย ทรัพยากร บุคลากร และงบประมาณ พร้อมทั้งกำกับติดตาม ทบทวน และปรับปรุงระบบความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง รวมถึงส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมและกิจกรรมเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยแก่บุคลากรทุกระดับอย่างสม่ำเสมอ

ทั้งนี้ ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นอย่างชัดเจนในการปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ และข้อกำหนดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ตลอดจนมุ่งมั่นในการจัดอันตรายลดความเสี่ยง พัฒนาระบบการจัดการอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมสุขภาวะที่ดีของบุคลากรทั้งทางร่างกายและจิตใจ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่เกื้อกูลและมีความสุข

ข้อ ๒ การมีส่วนร่วมและการปรึกษาหารือของบุคลากร (Worker Consultation and Participation)

ศูนย์ฯ ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของบุคลากรทุกระดับในการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายในกระบวนการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งครอบคลุมสิทธิดังต่อไปนี้

- (๑) มีส่วนร่วมในการระบุอันตราย การประเมินความเสี่ยง และการกำหนดมาตรการควบคุม
- (๒) มีส่วนร่วมในการสอบสวนเหตุการณ์ การรายงานอุบัติการณ์ และการเสนอแนวทางปรับปรุง
- (๓) รายงานอันตราย เหตุการณ์เฉียดอุบัติเหตุ หรือสภาพแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัย โดยไม่ต้องเกรงกลัวการถูกตอบโต้ กลั่นแกล้ง หรือกระทำการใด ๆ ที่เป็นโทษในทุกกรณี

(๔) ปฏิเสธการปฏิบัติงานในสถานการณ์ที่เห็นว่ามีความอันตรายถึงชีวิตหรืออันตรายร้ายแรงอย่างฉับพลัน และต้องได้รับการคุ้มครองจากผลทางวินัยใด ๆ อันเนื่องมาจากการตัดสินใจดังกล่าวโดยสุจริต

ให้คณะกรรมการประจำศูนย์ฯ จัดให้มีกลไกการปรึกษาหารือและรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรในรูปแบบที่เหมาะสม และกำหนดให้ผลลัพธ์ของกระบวนการปรึกษาหารือเป็นส่วนหนึ่งของการพิจารณาปรับปรุงระบบความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง

ข้อ ๓ การประเมินและควบคุมความเสี่ยง (Risk Assessment and Control)

ให้มีการระบุอันตราย การประเมินความเสี่ยง และการกำหนดมาตรการควบคุมความเสี่ยงก่อนเริ่มปฏิบัติงานในทุกกิจกรรม โดยครอบคลุมความเสี่ยงทางชีวภาพ เคมี กายภาพ และการปฏิบัติงานกับสัตว์ทดลอง ทั้งนี้ ให้ดำเนินการตรวจวัดและประเมินสภาพแวดล้อมในการทำงานอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง และทบทวนการประเมินความเสี่ยงทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทำงานหรือเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่อาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัย

นอกจากนี้ ให้ศูนย์ฯ กำหนดระบบบริหารการเปลี่ยนแปลง (Management of Change) โดยก่อนดำเนินการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่มีผลต่อความปลอดภัย ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงกระบวนการ สารเคมี อุปกรณ์ เครื่องมือ ระบบสนับสนุนสภาพแวดล้อมการเลี้ยงสัตว์ทดลอง หรือโครงสร้างบุคลากรในบทบาทที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย ต้องมีการประเมินความเสี่ยงใหม่และได้รับการอนุมัติจากผู้มีอำนาจก่อนนำการเปลี่ยนแปลงนั้นไปปฏิบัติ และให้บันทึกผลการประเมินเป็นเอกสารหลักฐานตามแบบฟอร์มที่กำหนด

ข้อ ๔ การควบคุมอันตรายตามลำดับชั้น (Hierarchy of Controls)

ในการจัดการอันตรายและลดความเสี่ยงในการทำงาน ให้บุคลากรและหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการตามลำดับชั้นการควบคุม (Hierarchy of Controls) โดยเรียงลำดับจากมาตรการที่มีประสิทธิผลสูงสุดไปยังต่ำสุด ดังนี้

(๑) การขจัดอันตราย (Elimination) — ขจัดแหล่งอันตรายออกจากกระบวนการทำงานโดยตรง เมื่อเป็นไปได้

(๒) การทดแทน (Substitution) — แทนที่สารเคมี วัสดุ หรือกระบวนการที่เป็นอันตรายด้วยทางเลือกที่มีความเสี่ยงต่ำกว่า

(๓) การควบคุมทางวิศวกรรม (Engineering Controls) — ได้แก่ ระบบระบายอากาศ ตู้ชีวนิรภัย ระบบปิดกั้น หรือการออกแบบสภาพแวดล้อมเพื่อลดการสัมผัสกับสารหรือแหล่งอันตราย

(๔) การควบคุมเชิงบริหาร (Administrative Controls) — ได้แก่ การจัดทำ Standard Operating Procedure (SOP) การจำกัดเวลาสัมผัส การหมุนเวียนบุคลากร และการฝึกอบรม

(๕) อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล (Personal Protective Equipment: PPE) — ให้ใช้เป็นมาตรการเสริมเมื่อการควบคุมในลำดับที่สูงกว่าไม่สามารถลดความเสี่ยงได้อย่างเพียงพอ หรือใช้ร่วมกับมาตรการเหล่านั้น

ทั้งนี้ ให้ผู้ที่เข้าปฏิบัติงานภายในพื้นที่ควบคุมของศูนย์ฯ อันได้แก่ ห้องปฏิบัติการ พื้นที่เลี้ยงสัตว์ทดลอง พื้นที่สนับสนุน และพื้นที่อื่นที่ศูนย์ฯ กำหนด สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลที่เหมาะสมตามระดับความเสี่ยงของพื้นที่นั้น ๆ ตลอดระยะเวลาการปฏิบัติงานทุกครั้ง โดยไม่มีข้อยกเว้น

ข้อ ๕ การจัดการสารเคมี สารชีวภาพ เครื่องมือ และอุปกรณ์ (Chemical, Biological and Equipment Management)

ให้ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติตาม SOP อย่างเคร่งครัด ครอบคลุมการจัดเก็บ การติดฉลาก การขนย้าย และการใช้งานสารเคมีและสารชีวภาพอย่างปลอดภัย พร้อมทั้งตรวจสอบความพร้อมของเครื่องมือและอุปกรณ์ก่อนใช้งานทุกครั้ง และบันทึกผลการตรวจสอบตามแบบฟอร์มที่กำหนด

ข้อ ๖ การจัดการของเสียจากห้องปฏิบัติการ (Waste Management)

ให้ดำเนินการจัดการของเสียจากห้องปฏิบัติการตาม SOP ที่กำหนด โดยยึดหลักการลดการเกิดของเสีย (Waste Minimization) การแยกประเภท การจัดเก็บ และการกำจัดอย่างถูกต้องตามข้อกำหนดของกฎหมายและแนวปฏิบัติของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๗ การจัดการผู้รับเหมาและผู้ให้บริการภายนอก (Contractor and External Provider Management)

เนื่องจากศูนย์ฯ อนุญาตให้ผู้รับเหมาและผู้ให้บริการจากหน่วยงานภายนอกเข้าปฏิบัติงานในพื้นที่ควบคุมศูนย์ฯ จึงกำหนดให้มีกระบวนการจัดการผู้รับเหมาและผู้ให้บริการภายนอก ดังนี้

(๑) ก่อนอนุญาตให้บุคคลภายนอกเข้าปฏิบัติงานในพื้นที่ควบคุม ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบประเมินความสามารถและความพร้อมด้านความปลอดภัยของบุคคลหรือองค์กรนั้น ๆ ตามเกณฑ์ที่ศูนย์ฯ กำหนด

(๒) ให้จัดทำข้อตกลงหรือข้อกำหนดด้านความปลอดภัยเป็นลายลักษณ์อักษรกับผู้รับเหมาหรือผู้ให้บริการภายนอกทุกราย ครอบคลุมข้อปฏิบัติ มาตรการควบคุม และความรับผิดชอบด้านความปลอดภัยในขอบเขตที่เกี่ยวข้อง

(๓) ให้บุคคลภายนอกทุกรายที่เข้าปฏิบัติงานในพื้นที่ควบคุมต้องผ่านการปฐมนิเทศด้านความปลอดภัย รับทราบข้อปฏิบัติ และได้รับ PPE ที่เหมาะสมก่อนเริ่มปฏิบัติงานทุกครั้ง

(๔) ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านความปลอดภัยของผู้รับเหมาและผู้ให้บริการภายนอกตลอดระยะเวลาการปฏิบัติงาน

ข้อ ๘ การจัดการเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินและการรายงานอุบัติการณ์ (Emergency Response and Incident Reporting)

ให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนปฏิบัติตามขั้นตอนการตอบสนองต่อเหตุฉุกเฉินและทราบตำแหน่งของอุปกรณ์ความปลอดภัย เช่น ถังดับเพลิง ฝักบัวฉุกเฉิน และอ่างล้างตา ทั้งนี้ ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดให้มีการฝึกซ้อมแผนฉุกเฉินอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง และให้มีการรายงานอุบัติการณ์และอุบัติเหตุอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์สาเหตุและการปรับปรุงป้องกันอย่างต่อเนื่อง

ภายหลังการฝึกซ้อมแผนฉุกเฉินทุกครั้ง หรือภายหลังเหตุการณ์ฉุกเฉินที่เกิดขึ้นจริง ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดให้มีการทบทวนผลการปฏิบัติงาน เพื่อประเมินประสิทธิผลของแผน ระบุจุดที่ต้องปรับปรุง และบันทึกผลการทบทวนเป็นเอกสารหลักฐาน พร้อมนำข้อค้นพบดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการปรับปรุงระบบการจัดการความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง

ข้อ ๙ ความสะอาดและความเป็นระเบียบ (Housekeeping)

ห้ามรับประทานอาหาร เครื่องดื่ม หรือสูบบุหรี่ภายในพื้นที่ควบคุมของศูนย์ฯ และให้รักษาความสะอาดตลอดจนจัดเก็บอุปกรณ์ให้เป็นระเบียบหลังปฏิบัติงานเสร็จสิ้นทุกครั้ง เพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุและรักษาสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัย

ข้อ ๑๐ การฝึกอบรมด้านความปลอดภัย (Safety Training)

ให้บุคลากรทุกคนของศูนย์ฯ รวมถึงบุคคลภายนอกที่เข้าปฏิบัติงานในพื้นที่ควบคุมของศูนย์ฯ ต้องผ่านการฝึกอบรมด้านความปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะงานและพื้นที่ปฏิบัติงานของตนก่อนเริ่มปฏิบัติงาน และต้องเข้ารับการฝึกอบรมทบทวนตามรอบที่ศูนย์ฯ กำหนด โดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบบันทึกและติดตามสถานะการฝึกอบรมของบุคลากรทุกรายอย่างเป็นระบบ

ข้อ ๑๑ การเฝ้าระวังสุขภาพและอาชีวอนามัย (Occupational Health Surveillance)

ให้มีระบบเฝ้าระวังโรคจากการทำงานสำหรับบุคลากรที่มีความเสี่ยง โดยจัดให้มีการตรวจสุขภาพตามปัจจัยเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับลักษณะงาน ทั้งความเสี่ยงจากสารเคมี สารชีวภาพ และการสัมผัสสัตว์ทดลอง รวมถึงการประเมินและดูแลสุขภาพจิตของบุคลากร เพื่อป้องกันภาวะหมดแรงจิตใจและความเครียดจากการทำงาน พร้อมกำหนดแนวปฏิบัติรองรับกรณีพบความผิดปกติด้านสุขภาพของบุคลากร ทั้งนี้ ให้บันทึกข้อมูลสุขภาพของบุคลากรกลุ่มเสี่ยงไว้อย่างเป็นระบบและเป็นความลับ

ข้อ ๑๒ ความปลอดภัยในฐานะตัวชี้วัดการปฏิบัติงาน (Safety as Performance Indicator)

ให้นำผลการดำเนินงานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานมาเป็นส่วนหนึ่งของตัวชี้วัดการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรและหน่วยงาน ตามแนวทางที่คณะกรรมการประจำศูนย์ฯ กำหนด

ข้อ ๑๓ การส่งเสริมสุขภาวะในองค์กร (Promotion of Workplace Well-being)

ศูนย์ฯ สนับสนุนการจัดกิจกรรมและสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีในการทำงาน โดยมุ่งเน้นการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เคารพซึ่งกันและกัน ปราศจากการคุกคาม และเอื้ออาทรต่อบุคลากรในทุกมิติ เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีสุขภาวะที่ยั่งยืน

ทั้งนี้ ให้บุคลากรทุกระดับถือปฏิบัติตามนโยบายนี้อย่างเคร่งครัด และให้ประกาศนี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ประกาศเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๖๔

เอกสารนี้ถูกลงนามด้วยลายเซ็นดิจิทัล
กรุณาอ่านคำสั่งการในคอมเมนต์ของลายเซ็นนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นายแพทย์ณัฐพล ภาณุพันธุ์)

ผู้อำนวยการศูนย์สัตว์ทดลองแห่งชาติ